

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан факультету фізичного виховання,
спорту і здоров'я
_____ О.В. Тимошенко

Протокол №1 31 серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркового освітнього компонента

«Анатомія та фізіологія людини»

освітній ступень магістр
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 014 Середня освіта (Здоров'я людини)
освітнього рівня другого (магістерського)
освітнього ступеня магістр

Шифр за навчальним планом ВВ2.01

Київ – 2022

Розробник програми:

Книш С.І., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медико-біологічних і валеологічних основ здоров'язбережувальної освіти та фізичного виховання.

Затверджено на засіданні кафедри медико-біологічних і валеологічних основ здоров'язбережувальної освіти та фізичного виховання від 29 серпня 2022 року, протокол №1 .

Завідувач кафедри медико-біологічних і
валеологічних основ здоров'язбережувальної освіти
та фізичного виховання

_____ (О.О. Приймаков)

І. Опис вибіркового освітнього компоненту

Навчальне навантаження з обов'язкового освітнього компоненту		Методи навчання і форми контролю	
Кількість кредитів - 6		Методи навчання: метод демонстрації з використанням мультимедійного супроводу; дискусія; бесіда; систематизований огляд; виконання завдань на платформі Moodle.npu.edu.ua; комп'ютерне тестування на платформі Moodle.npu.edu.ua.	
Загальна кількість годин - 180			
Денна	Заочна		
Лекції:			
22	8		
Семінарські заняття:			
		Форми поточного контролю: Модульні контрольні роботи; оцінювання складання здобувачем електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини в схемах»; оцінювання тестового завдання з обов'язкового освітнього компоненту «Анатомія та фізіологія людини».	
Лабораторні заняття:			
24	10		
Індивідуальна робота:			
Самостійна робота:			
134	162		
Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:			
46/134	18/162	Форма підсумкового контролю: Залік.	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 3 години - самостійна робота			
Мова навчання – українська			

Предметом вивчення вибіркового освітнього компоненту «Анатомія та фізіологія людини» є будова тіла людини, його органів і систем загалом та у взаємозв'язку з виконуваними функціями та морфофункціональними змінами в процесі філогенезу та онтогенезу.

Міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами «Біохімія», «Біомеханіка», «Патологічна фізіологія», «Культура здоров'я особистості», «Загальна теорія здоров'я», «Генетика», «Масаж загальний та самомасаж».

Мета викладання навчальної дисципліни «Анатомія та фізіологія людини» полягає у забезпеченні становлення глибокої зацікавленості студентів до професії у галузі охорони здоров'я людини, у формуванні мотивів, необхідних для високопродуктивної та творчої навчальної діяльності у період навчання у закладі вищої освіти, формуванні глибоких теоретичних знань і практичних навичок для розуміння основних понять загальної фізіології, оволодінні знаннями що до закономірностей функціонування живих організмів, їхніх

окремих систем, органів, тканин, клітин, взаємозв'язок організму з зовнішнім середовищем; формуванні інтегральної компетентності, спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, результатів навчання щодо анатомії людини.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Анатомія та фізіологія людини» є:

- забезпечити здобувача вищої освіти знаннями про зовнішні форми і внутрішню будову організму людини, його систем і органів;
- з'ясувати закономірності будови органів у зв'язку з їхньою функцією;
- аналізувати зміни будови організму людини в процесі онтогенезу, при відхиленнях від норм здоров'я;
- трактувати закономірності пренатального та раннього постнатального розвитку органів людини, варіанти мінливості органів, вади розвитку;
- надати знання з анатомії, необхідні для розробки індивідуальних занять;
- інтерпретувати статеві, вікові та індивідуальні особливості будови організму людини;
- забезпечити майбутнього спеціаліста знаннями про основи життєдіяльності, про зміни, що відбуваються в організмі при фізичних навантаженнях, при відхиленнях від норм здоров'я;
- забезпечити навичками проведення найпростіших визначень біологічно активних речовин як неорганічної, так і органічної природи та використовувати аналітичні прилади, одержати знання про теоретичні основи здорового способу життя – правильне харчування, раціональні фізичні навантаження;
- надати знання з фізіології, необхідними для розробки індивідуальних методів тренувань, врахування оптимальних навантажень на організм, для розробки дієт, які сприяють відновленню організму при інтенсивних фізичних навантаженнях;
- вивчити основні поняття фізіології, нозології, забезпечити студентів знаннями про морфо-функціональну організацію тіла людини;
- забезпечити студентів знаннями про рівні організації живих систем – від молекулярного до системного;
- вивчити закономірності функціонування живих організмів.

II. Основні результати навчання та компетентності згідно з вимогами освітньої програми «Здоров'я людини»

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.		<i>Інтегральна компетентність</i> ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми у процесі професійної діяльності у галузі здоров'я людини, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь з наук предметної спеціальності, педагогіки,

		психології, теорії та методики викладання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах вищої освіти.
2.		<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i>
3.	ПРН4. Здійснювати добір й аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати наукових та науково-методичних досліджень зі спеціальності.	ЗК2. Здатність до пошуку та аналізу інформації з використанням різних джерел, у т. ч. результатів власних досліджень для використання у галузі освіти.
4.	ПРН8. Визначати відповідність власних професійних компетентностей чинним вимогам, сильні та слабкі сторони власної педагогічної діяльності, потребу в розвитку власних компетентностей (з урахуванням освітніх інновацій, індивідуальних освітніх потреб учнів та студентів тощо).	ЗК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
5.	ПРН7. Демонструвати знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.	ФК5. Здатність до формування у студентів предметних компетентностей та здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня їх навчальних досягнень на засадах компетентнісного підходу.

III. Тематичний план обов'язкового освітнього компоненту

На вивчення вибіркового освітнього компоненту відводиться 6 кредитів ЄКТС 180 годин.

Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)
------------------------	---

	Аудитор ні	лекції	семі нарські	лабо рато рні	СРС
Тема 1.1. Анатомія як наука. Організм людини як єдине ціле.	2	2			4
Тема 1.2. Тканини тваринного організму.	2			2	5
Тема 1.3. Опорно-руховий апарат людини: загальні положення. Вчення про з'єднання кісток.	2	2			4
Тема 1.4. Будова осьового скелету.	2	2			5
Тема 1.5. Будова додаткового скелету.	2			2	4
Разом за змістовим модулем 1	10	6		4	22
Тема 2.1. Вчення про м'язи. Класифікація м'язів. Механізм м'язового скорочення.	2	2			4
Тема 2.2. Робота і стомлення м'язів. М'язи різних відділів тіла.	2			2	5
Тема 2.3. Система крові: загальні положення.	2	2			4
Тема 2.4. Будова серцево-судинної системи.	2	2			5
Разом за змістовим модулем 2	8	6		2	18
3.1. Травний апарат. Будова травної системи.	2			2	4
Тема 3.2. Будова дихальної системи.	2	2			5
Тема 3.3. Будова видільної системи.	2			2	4
Тема 3.4. Будова статеві системи.	2			2	5
Разом за змістовим модулем 3	8	2		6	18
Тема 4.1. Нервова система: загальна характеристика.	2	2			4
Тема 4.2. Центральна та периферична нервова система.	2			2	5

Тема 4.3. Органи чуття.					4
Тема 4.4. Загальний покрив.					5
Разом за модулем 4	4	2		2	18
Тема 5.1. Організм - єдине ціле. Розвиток в онтогенезі.	2	2			4
Тема 5.2. Фізіологія збудливих тканин.	2			2	5
Тема 5.3. Фізіологія нервової системи.	2	2			4
Тема 5.4. Фізіологія головного та спинного мозку.	2			2	5
Тема 5.5. Фізіологія зорового та слухового аналізаторів.	2			2	4
Тема 5.6. Механізми утворення умовних рефлексів.	2	2			5
Тема 5.7. Специфічні особливості ВНД.	2			2	3
Разом за модулем 5	14	6		8	30
Тема 6.1. Фізіологія крові.					7
Тема 6.2. Фізіологія серцево-судинної системи.					7
Тема 6.3. Фізіологія дихання.	2			2	7
Тема 6.4. Фізіологія виділення.					7
Разом за модулем 6	2			2	28
Усього годин	46	22		24	134

Назви модулів і тем	Кількість годин (заочна форма навчання)				
	Аудиторні	лекції	семінарські	лабораторні	СРС
Тема 1.1. Анатомія як наука. Організм людини як єдине ціле.					5
Тема 1.2. Тканини тваринного організму.					6
Тема 1.3. Опорно-руховий апарат людини: загальні	2	2			5

положення. Вчення про з'єднання кісток.					
Тема 1.4. Будова осьового скелету.	2			2	6
Тема 1.5. Будова додаткового скелету.					5
Разом за змістовим модулем 1	4	2		2	27
Тема 2.1. Вчення про м'язи. Класифікація м'язів. Механізм м'язового скорочення.	2	2			6
Тема 2.2. Робота і стомлення м'язів. М'язи різних відділів тіла.	2			2	6
Тема 2.3. Система крові: загальні положення.					6
Тема 2.4. Будова серцево-судинної системи.	2			2	6
Разом за змістовим модулем 2	6	2		4	24
3.1. Травний апарат. Будова травної системи.					6
Тема 3.2. Будова дихальної системи.					6
Тема 3.3. Будова видільної системи.					6
Тема 3.4. Будова статевий системи.					6
Разом за змістовим модулем 3					24
Тема 4.1. Нервова система: загальна характеристика.					6
Тема 4.2. Центральна та периферична нервова система.					6
Тема 4.3. Органи чуття.					6
Тема 4.4. Загальний покрив.					6
Разом за модулем 4					24
Тема 5.1. Організм - єдине ціле. Розвиток в онтогенезі.					6
Тема 5.2. Фізіологія збудливих тканин.	2			2	7
Тема 5.3. Фізіологія нервової системи.	2	2			6
Тема 5.4. Фізіологія головного та спинного мозку.					7

Тема 5.5. Фізіологія зорового та слухового аналізаторів.					6
Тема 5.6. Механізми утворення умовних рефлексів.	2	2			7
Тема 5.7. Специфічні особливості ВНД.	2			2	6
Разом за модулем 5	8	4		4	45
Тема 6.1. Фізіологія крові.					4
Тема 6.2. Фізіологія серцево-судинної системи.					5
Тема 6.3. Фізіологія дихання.					4
Тема 6.4. Фізіологія виділення.					5
Разом за модулем 6					18
Усього годин	18	8		10	162

IV. Зміст вибіркового освітнього компоненту

№ з/п		Кількість годин	
		В с ь о г о	В т. ч. ле к ці й
	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст		
1.1.	Модуль 1. Анатомія як наука. Опорно-руховий апарат людини. Тема 1.1. Анатомія як наука. Організм людини як єдине ціле. Вивчити що таке анатомія, встановити зв'язок анатомії з іншими науками, опрацювати історичний розвиток анатомії, вивчити методи анатомічного дослідження, типи конституції людини, будову клітини. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2. Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини :	32	6

	переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 4. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 5. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 6. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги ХХІ, 2007. 196с.	
1.2.	Тема 1.2. Тканини тваринного організму. Вивчити будову епітеліальної, сполучної, м'язової, нервової тканин, встановити взаємозв'язок будови та функцій тканин. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2. Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 4. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 5. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 6. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги ХХІ, 2007. 196с.	
1.3.	Тема 1.3. Опорно-руховий апарат людини: загальні положення. Вчення про з'єднання кісток. Вивчити загальний план будови скелету, його функції, будову та функції кісток, окістя, кістковий мозок, класифікацію кісток, хімічний склад та фізичні властивості кісток, з'ясувати особливості росту, розвитку й перебудови кістки протягом життя людини. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл.	

1.4.	2. Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 4. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 5. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 6. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги ХХІ, 2007. 196с. Тема 1.4. Будова осьового скелету. Вивчити будову мозкового та лицьового черепу, будову хребта, його відділи, будову та функції хребців, їх види, будову грудної клітки, вікові особливості осьового скелету. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2. Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 4. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 5. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 6. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги ХХІ, 2007. 196с. Тема 1.5. Будова додаткового скелету. Вивчити будову та функції поясу верхньої кінцівки, поясу нижньої кінцівки, скелету вільної верхньої кінцівки, скелету вільної нижньої кінцівки, вікові особливості додаткового скелету. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i>	
------	---	--

1.5.	1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2. Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 4. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 5. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 6. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги ХХІ, 2007. 196с. Модуль 2. Вчення про м'язи. Система крові та серцево-судинна система. Тема 2.1. Вчення про м'язи. Класифікація м'язів. Механізм м'язового скорочення. Вивчити будову та функції м'яза, механізм скорочення м'яза, допоміжний апарат м'яза. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2. Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 4. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 5. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 6. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги ХХІ, 2007. 196с. Тема 2.2. Робота і стомлення м'язів. М'язи різних відділів тіла.	26	6
------	--	----	---

	Вивчити м'язи голови: мимічні й жувальні, поверхневі й глибокі м'язи шиї, м'язи грудної клітки, живота, спини, таза, м'язи кінцівок, розвиток м'язової системи. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2. Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 4. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 5. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 6. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги ХХІ, 2007. 196с. Тема 2.3. Система крові: загальні положення. Вивчити будову та функції внутрішнього середовища організму, лімфатичної системи, загальну характеристику крові, будову та функції формених елементів крові, плазми крові. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1.Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2.Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 4. Анатомія та фізіологія з патологією [ред.. Я. І. Федонюк, Л. С. Білик, Н. Х. Микула].- Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. 680 с 5. Коляденко Г.І. Анатомія людини. К.: Либідь, 2009. 384 с. 6. Маєвська С. М. Методичні вказівки до самостійної роботи з анатомії для студентів факультету спорту та факультету фізичного виховання / Маєвська С. М., Гриньків М. Я., Дунець А. В. Львів : ЛДУФК. 2007, 47 с.		
2.3.			

2.4	Тема 2.4. Будова серцево-судинної системи. Вивчити будову та функції серцево-судинної системи, ембріогенез серця, вікові особливості серцево-судинної системи. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1.Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2.Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3.Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 5. Анатомія та фізіологія з патологією [ред.. Я. І. Федонюк, Л. С. Білик, Н. Х. Микула].- Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. 680 с 6. Коляденко Г.І. Анатомія людини. К.: Либідь, 2009. 384 с. 7. Маєвська С. М. Методичні вказівки до самостійної роботи з анатомії для студентів факультету спорту та факультету фізичного виховання / Маєвська С. М., Гриньків М. Я., Дунець А. В. Львів : ЛДУФК. 2007, 47 с. дуль 3. Травний та дихальний апарат. Сечостатева система. Тема 3.1. Травний апарат. Будова травної системи. Вивчити загальну характеристику нутрощів, будову травного апарату, будову та функції відділів травного каналу. Вивчити будову та функції слинних залоз, будову та функції печінки, судини печінки, з'ясувати роль печінки у травленні, вивчити будову та функції підшлункової залози, склад, властивості та значення панкреатичного соку. Залози внутрішньої секреції. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1.Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2.Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3.Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 4. Анатомія та фізіологія з патологією [ред.. Я. І. Федонюк, Л. С. Білик, Н. Х. Микула].- Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. 680 с 5. Коляденко Г.І. Анатомія людини. К.: Либідь, 2009. 384 с. 6. Маєвська С. М. Методичні вказівки до самостійної роботи з анатомії для студентів факультету спорту та факультету	26	2
-----	---	----	---

	фізичного виховання / Маєвська С. М., Гриньків М. Я., Дунець А. В. Львів : ЛДУФК. 2007, 47 с. Тема 3.2. Будова дихальної системи. Вивчити будову та функції дихальної системи. Вивчити вікові особливості розвитку дихальної системи. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1.Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2.Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3.Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 4. Методичні вказівки до лабораторних занять з курсу „Анатомія людини” / М. Я. Гриньків, Ф. В. Музика, А. В. Малицький, С. М. Маєвська, А. В. Дунець. Львів : Сполом, 2008. 74 с. 5. Музика Ф. В. Тестові завдання з дисципліни „Анатомія людини” / Музика Ф. В., Кулітка Е. Ф., Гриньків М. Я. Львів : ЛДУФК, 2012.130 с. ISBN 978-966-2328-39-4. 6. Музика Ф. В. Анатомія людини: навч. посібник / Музика Ф. В., Гриньків М. Я., Куцериб Т. М. Львів : ЛДУФК, 2014. 360 с. Ришард Александровіч. Малий атлас з анатомії. Вид: Медицина, 2011. 136 с. Тема 3.3. Будова видільної системи. Вивчити будову нирки, її топографію, будову та функції нефрона, будову та функції сечоводів, сечового міхура, сечовивідного каналу, філогенез та онтогенез сечових органів. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1.Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2.Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3.Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 4. Методичні вказівки до лабораторних занять з курсу „Анатомія людини” / М. Я. Гриньків, Ф. В. Музика, А. В. Малицький, С. М. Маєвська, А. В. Дунець. Львів : Сполом, 2008. 74 с.		
3.2.			
3.3.			

	5. Музика Ф. В. Тестові завдання з дисципліни „Анатомія людини” / Музика Ф. В., Кулітка Е. Ф., Гриньків М. Я. Львів : ЛДУФК, 2012. 130 с. ISBN 978-966-2328-39-4. 6. Музика Ф. В. Анатомія людини: навч. посібник / Музика Ф. В., Гриньків М. Я., Куцериб Т. М. Львів : ЛДУФК, 2014. 360 с. Ришард Александровіч. Малий атлас з анатомії. Вид: Медицина, 2011. 136 с. Тема 3.4. Будова статеві системи. Вивчити будову та функції статевих органів людини, ембріогенез чоловічих та жіночих статевих органів, вікові особливості статеві системи. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1.Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2.Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 4. Методичні вказівки до лабораторних занять з курсу „Анатомія людини” / М. Я. Гриньків, Ф. В. Музика, А. В. Малицький, С. М. Маєвська, А. В. Дунець. Львів : Сполом, 2008. 74 с. 5. Музика Ф. В. Тестові завдання з дисципліни „Анатомія людини” / Музика Ф. В., Кулітка Е. Ф., Гриньків М. Я. Львів : ЛДУФК, 2012. 130 с. ISBN 978-966-2328-39-4. 6. Музика Ф. В. Анатомія людини: навч. посібник / Музика Ф. В., Гриньків М. Я., Куцериб Т. М. Львів : ЛДУФК, 2014. 360 с. Ришард Александровіч. Малий атлас з анатомії. Вид: Медицина, 2011. 136 с. Модуль 4. Нервова система. Органи чуття. Тема 4.1. Нервова система: загальна характеристика. Вивчити загальну будову нервової системи, її класифікацію, значення, вікові особливості, вивчити ембріогенез спинного та головного мозку <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1.Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2.Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В.		
3.4.			
4.1		22	2

4.2	Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 4. Самусєв Р. П. Атлас анатомії людини : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. / Р. П. Самусєв, В. Я. Липченко. Тернопіль : Навчальна книга- Богдан, 2011. 751 с. ISBN 978-966-10-0510-4. 5. Свиридов О.І. Анатомія людини: Підручник / За ред. І.І. Бобрика. К.: Вища шк., 2001. 399 с 6. Старушенко Л.І. Клінічна анатомія і фізіологія людини: Навч. посібник. К.: УСМП, 2001. С.239-242. 7. Сидоренко П. І. Анатомія та фізіологія людини : підручник / П. І. Сидоренко, Г. О. Бондаренко, С. О. Куц. 5-те вид., випр. Київ : Медицина, 2015. 200 с. 8. Черкасов В. Г. Анатомія людини : навч. посіб. / В. Г. Черкасов, С. Ю. Кравчук. Вінниця : Нова Книга, 2011. 639 с. ISBN 978-966-382-353- 9. Тема 4.2. Центральна та периферична нервова система. Вивчити топографію будову та функції центральної та периферичної нервової системи. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1.Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2.Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3.Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 4. Самусєв Р. П. Атлас анатомії людини : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. / Р. П. Самусєв, В. Я. Липченко. Тернопіль : Навчальна книга- Богдан, 2011. 751 с. ISBN 978-966-10-0510-4. 5. Свиридов О.І. Анатомія людини: Підручник / За ред. І.І. Бобрика. К.: Вища шк., 2001. 399 с 6. Старушенко Л.І. Клінічна анатомія і фізіологія людини: Навч. посібник. К.: УСМП, 2001. С.239-242. 7. Сидоренко П. І. Анатомія та фізіологія людини : підручник / П. І. Сидоренко, Г. О. Бондаренко, С. О. Куц. 5-те вид., випр. Київ : Медицина, 2015. 200 с. 8. Черкасов В. Г. Анатомія людини : навч. посіб. / В. Г. Черкасов, С. Ю. Кравчук. Вінниця : Нова Книга, 2011. 639 с. ISBN 978-966-382-353- 9.	
-----	--	--

	Тема 4.3. Органи чуття. Вивчити будову та функції присінкові-завиткового органу, органу слуху, слухового аналізатору, органу зору, зорового аналізатору, вивчити будову та функції шкіри, похідні шкіри, вікові особливості покриву, органів смаку, нюху, дотику, вікові особливості органів чуття. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1.Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2.Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3.Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.		
4.3	Тема 4.4. Загальний покрив. Вивчити будову та функції шкіри, похідні шкіри, вікові особливості покриву <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1.Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл. 2.Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с. 3.Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.		
4.4	Модуль 5. Фізіологія як наука. Фізіологія НС та сенсорних систем. Тема 5.1. Організм - єдине ціле. Розвиток в онтогенезі. Фізіологія як наука, поняття про вікову фізіологію. Історичний нарис розвитку фізіології. Розвиток фізіології в Україні. Методи фізіологічних досліджень. Системний принцип організації фізіологічних функцій в онтогенезі.		
5.1	Уявлення про сучасну фізіологію клітин, головних розділів та проблем. Закономірності спільні для всіх автотрофних, гетеротрофних клітин та прокаріотів; поєднання структур клітинних компонентів з функціями, що вони виконують. Уявлення фундаментальних основ фізіології клітин, прояви життя на рівнях організації живого (молекулярному - субклітинному та клітинному). <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. /	44	6

	Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 2. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 3. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 4. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги ХХІ, 2007. 196с. Тема 5.2. Фізіологія збудливих тканин. Подразнення подразників. Подразливість. Подразник Збудження. Збудливість. Мембранний потенціал спокою (МПС). Потенціал дії. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 2. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 3. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 4. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги ХХІ, 2007. 196с. Тема 5.3. Фізіологія нервової системи. Рефлекс та рефлекторна дуга — основна форма нервової діяльності. Біла та сіра речовини нервової системи. Нейрон — структурна та функціональна одиниця ЦНС. Будова нервових закінчень, нервового волокна, нервів та нервових вузлів (гангліїв). Основні фізіологічні процеси, подразливість, збудливість. Синапс як функціональний контакт між мембранами збудливих тканин. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 2. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами	
5.2		
5.3		

5.4	вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 3. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 4. Савка В. Г., Радько М. М., Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги XXI, 2007. 196с. Тема 5.4. Фізіологія головного та спинного мозку. Фізіологія спинного мозку. Фізіологія головного мозку. Розміщення і зовнішня будова спинного мозку. Внутрішня будова спинного мозку. Сіра речовина: клітини, ядра. Біла речовина спинного мозку. Оболонки спинного мозку. Загальний план будови головного мозку. Відділи головного мозку: довгастий мозок, ядра, центри. Задній мозок: міст і мозочок. Середній мозок. Проміжний мозок, його ділянки. Кінцевий мозок. Локалізація функцій в корі великих півкуль головного мозку. Оболонки і кровопостачання головного мозку. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 2. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 3. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 4. Савка В. Г., Радько М. М., Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги XXI, 2007. 196с. Тема 5.5. Фізіологія зорового та слухового аналізаторів. Основні принципи організації і функціонуванні сенсорних систем взагалі і особливості кожної з систем; молекулярні і клітинні механізми трансдукції сенсорних сигналів; проведення і обробка сенсорної інформації в структурах центральної нервової системи; реалізація аферентної інформації в ефектних реакціях і побудові картини навколишнього світу. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В.	
-----	---	--

5.5	Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. - Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. - Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. - Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги ХХІ, 2007. 196с. Тема 5.6. Механізми утворення умовних рефлексів. Класифікація умовних рефлексів. Натуральні та штучні умовні рефлекси. Умовні рефлекси першого другого і вищих порядків. Позитивні і негативні умовні рефлекси. Готівкові і слідові рефлекси. Умовні рефлекси на час. Інтероцептивні умовні рефлекси. Умовні рефлекси на комплексні подразники. Види гальмування умовних рефлексів. Зовнішнє гальмування. Внутрішнє гальмування. Диференціовальне гальмування. Умовне гальмування	
5.6	<i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> - Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. - Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. - Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. - Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги ХХІ, 2007. 196с. Тема 5.7. Специфічні особливості ВНД. Історія фізіології ВНД, поняття про безумовні і умовні рефлекси, механізми їх вироблення, також розкриті механізми пам'яті, фізіологія емоції, сон і сновидіння, особливості ВНД людини. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> - Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина»,	

5.7	2020, 736 с. - Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. - Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. - Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги XXI, 2007. 196с. Модуль 6. Адаптація організму до фізичних навантажень. Тема 6.1. Спортивний відбір. Адаптація організму до фізичних навантажень. Спортивний відбір, його методи та форми. Модель спортсмена. Поняття про адаптацію. Норма реакції та фактори, що її регулюють. Адаптація організму до фізичних навантажень. Стрес як загальний адаптаційний синдром. Фази стресу. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> - Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.С. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. - Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. - Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. - Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги XXI, 2007. 196с. Тема 6.2. Адаптація кісткової системи та м'язової системи до фізичних навантажень. Робоча гіпертрофія м'язів. Фактори, що спричиняють робочу гіпертрофію та її механізм. Морфологічні зміни, що виникають у будові м'язових волокон, м'язового черевця, сухожилкової частини м'язів. Відмінності у впливі на м'язи навантажень динамічного та статичного характеру. Адаптація кісткової системи до фізичних навантажень. Посилена нервова імпульсація і збільшення кровопостачання як фактори перебудови кістки при фізичних навантаженнях. Зміни хімічного складу кісток. Збільшення кількості кісткової тканини та перебудова остеонів. Потовщення	30	
6.2			

	щільної і балок губчастої речовини. Зміни розмірів кістковомозкової порожнини. Посилення рельєфу кісток. Прояви раціональної та нераціональної форм адаптації кісток в залежності від інтенсивності фізичних навантажень. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 2. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 3. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 4. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги XXI, 2007. 196с. Тема 6.3. Адаптаційні зміни в серці та кровоносних судинах під впливом фізичних навантажень. Зміни в розмірах, масі і будові серця у спортсменів. Особливості будови серця у спортсменів з різною спрямованістю тренувального процесу. Прискорена регенерація клітинних структур і незначна гіпертрофія міокарда як прояв раціональної адаптації серця до фізичних навантажень. Механізм гіпертрофії міокарда. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 2. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 3. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 4. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги XXI, 2007. 196с. Тема 6.4. Адаптаційні зміни у будові нервової системи та внутрішніх органів під впливом фізичних навантажень. Зміна розміщення внутрішніх органів при виконанні	
6.3	1. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 2. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 3. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 4. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги XXI, 2007. 196с. Тема 6.4. Адаптаційні зміни у будові нервової системи та внутрішніх органів під впливом фізичних навантажень. Зміна розміщення внутрішніх органів при виконанні	

6.4	спортивних вправ і її значення для їх функціонування. Вплив фізичних навантажень на секреторну та евакуаторну функції шлунка. Адаптаційні зміни розмірів і внутрішньої будови печінки, нирок. Структурні зміни у центральній та периферичній нервовій системі, в залозах внутрішньої секреції. Залежність характеру змін від інтенсивності фізичних навантажень. Управління адаптацією організму до фізичних навантажень. Норма реакції і фактори, що її визначають. <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i> 1. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с. 2. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с. 3. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с. 4. Савка В. Г., Радько М. М., Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги XXI, 2007. 196с.		
-----	---	--	--

4.2. Плани лабораторних занять

Зміст завдань до лабораторного заняття №1

Тема: **Будова та функції тканин.**

Завдання:

1. Розглянути під мікроскопом види тканин.
2. Розглянути та замалювати будову епітеліальної, сполучної тканини.
3. Розглянути та замалювати будову м'язової, нервової тканини.
4. Відповісти на питання: У чому полягає взаємозв'язок будови та функцій епітеліальної, сполучної, м'язової, нервової тканин.
5. Схематично представити функції опорно-трофічних тканин організму.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл.
2. Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с.
3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. :

ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.

1. Анатомія людини : підручник / І. Я Коцан, В. О. Гринчук, В. Х. Велемець[та ін.]. Луцьк : Волин. НУ імені Лесі Українки, 2010. 890 с. ISBN 978-966-600-493-5

Зміст завдань до лабораторного заняття №2.

Тема: **Будова додаткового скелету.**

Завдання:

1. Розглянути та замалювати кістки верхньої вільної кінцівки.
2. Розглянути та замалювати кістки нижньої вільної кінцівки.
3. Розглянути та замалювати пояс нижніх кінцівок.

Рекомендовані інформаційні джерела:

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл.
2. Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с.
3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.
4. Анатомія людини : посібник / підгот. Барикова Л. Б. – Івано-Франківськ : [б. в.], 2002. 83 с.

Зміст завдань до лабораторного заняття №3.

Тема: **Класифікація м'язів.**

Завдання:

1. Проаналізувати функції кожної групи м'язів .
2. Розглянути та замалювати м'язи спини та живота.
3. Проаналізувати джерела наукової літератури.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл.
2. Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с.
3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.
4. Anatomia & Fisiologia. Rod R. Seeley, Philip Tate, Trent D. Stephens. McGraw-Hill Science/Engineering/Math, 2003. 1020 с.

Зміст завдань до лабораторного заняття № 4

Тема: **Травний апарат. Будова травної системи**

Завдання:

1. З'ясувати основні характеристики професійної взаємодії у процесі діяльності бакалаврів фізичної терапії, ерготерапії.
2. Ґрунтовно оволодіти знаннями щодо професійної взаємодії у процесі діяльності бакалаврів фізичної терапії, ерготерапії.
3. Удосконалити вміння та навички аналізувати та систематизувати відомості про професійну культуру бакалаврів фізичної терапії, ерготерапії, які подаються у друкованій літературі та на сайтах мережі Інтернет.

Рекомендовані інформаційні джерела

- 1.Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл.
- 2.Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с.
- 3.Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.
4. Анатомія та фізіологія з патологією [ред.. Я. І. Федонюк, Л. С. Білик, Н. Х. Микула].- Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. 680 с
5. Коляденко Г.І. Анатомія людини. К.: Либідь, 2009. 384 с.
6. Маєвська С. М. Методичні вказівки до самостійної роботи з анатомії для студентів факультету спорту та факультету фізичного виховання / Маєвська С. М., Гриньків М. Я., Дунець А. В. Львів : ЛДУФК. 2007, 47 с.

Зміст завдань до лабораторного заняття №5

Тема: Будова видільної системи.

Завдання:

1. Вивчити макроскопічну будову *нирки та* замалювати.
2. Вивчити та замалювати будову сечового міхура.
3. Схематично зобразити будову сечо-видільної системи.

Рекомендовані інформаційні джерела

- 1.Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл.
- 2.Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с.
- 3.Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.
4. Методичні вказівки до лабораторних занять з курсу „Анатомія людини” / М. Я. Гриньків, Ф. В. Музика, А. В. Малицький, С. М. Маєвська, А. В. Дунець. Львів : Сполом, 2008. 74 с.
5. Музика Ф. В. Тестові завдання з дисципліни „Анатомія людини” / Музика Ф. В., Кулітка Е. Ф., Гриньків М. Я. Львів : ЛДУФК, 2012.130 с. ISBN 978-966-2328-39-4.

6. Музика Ф. В. Анатомія людини: навч. посібник / Музика Ф. В., Гриньків М. Я., Куцериб Т. М. Львів : ЛДУФК, 2014. 360 с.

Ришард Александровіч. Малий атлас з анатомії. Вид: Медицина, 2011. 136 с.

Зміст завдань до лабораторного заняття №6

Тема: **Будова статеві системи.**

Завдання:

1. Вивчити топографію внутрішніх чоловічих статевих органів.
2. Вивчити топографію внутрішніх і зовнішніх жіночих статевих органів.
3. Вивчить макроструктуру матки.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл.
2. Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с.
3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.
4. Методичні вказівки до лабораторних занять з курсу „Анатомія людини” / М. Я. Гриньків, Ф. В. Музика, А. В. Малицький, С. М. Маєвська, А. В. Дунець. Львів : Сполом, 2008. 74 с.
5. Музика Ф. В. Тестові завдання з дисципліни „Анатомія людини” / Музика Ф. В., Кулітка Е. Ф., Гриньків М. Я. Львів : ЛДУФК, 2012. 130 с. ISBN 978-966-2328-39-4.
6. Музика Ф. В. Анатомія людини: навч. посібник / Музика Ф. В., Гриньків М. Я., Куцериб Т. М. Львів : ЛДУФК, 2014. 360 с.

Ришард Александровіч. Малий атлас з анатомії. Вид: Медицина, 2011. 136 с.

Зміст завдань до лабораторного заняття №7

Тема: **Центральна та периферична нервова система.**

Завдання:

1. Розглянути топографію, будову та функції центральної та периферичної нервової системи .
2. На малюнку розглянути внутрішню будову спинного мозку.
3. На малюнках мозку розглянути відділи головного мозку людини, а також його основу.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл.
2. Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с.
3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.

4. Самусєв Р. П. Атлас анатомії людини : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. / Р. П. Самусєв, В. Я. Липченко. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2011. 751 с. ISBN 978-966-10-0510-4.
5. Свиридов О.І. Анатомія людини: Підручник / За ред. І.І. Бобрика. К.: Вища шк., 2001. 399 с
6. Старушенко Л.І. Клінічна анатомія і фізіологія людини: Навч. посібник. К.: УСМП, 2001. С.239-242.
7. Сидоренко П. І. Анатомія та фізіологія людини : підручник / П. І. Сидоренко, Г. О. Бондаренко, С. О. Куц. 5-те вид., випр. Київ : Медицина, 2015. 200 с.
8. Черкасов В. Г. Анатомія людини : навч. посіб. / В. Г. Черкасов, С. Ю. Кравчук. Вінниця : Нова Книга, 2011. 639 с. ISBN 978-966-382-353- 9.

Зміст завдань до лабораторного заняття №8

Тема: **Фізіологія збудливих тканин.**

Завдання:

1. Розглянути подразливість, подразник, збудження, збудливість.
2. Розглянути мембранний потенціал спокою (МПС). Потенціал дії.

Рекомендовані інформаційні джерела

- 1.Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл.
- 2.Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с.
- 3.Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.
4. Плахтій П. Фізіологія людини. В 3-х частинах. Ч II. Практикум: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2015. 240 с.

Зміст завдань до лабораторного заняття №9

Тема: **Фізіологія головного та спинного мозку.**

Завдання:

1. Вивчити фізіологія головного та спинного мозку..
2. На малюнку знайти та замалювати локалізацію функцій в корі великих півкуль головного мозку.

Рекомендовані інформаційні джерела

- 1.Анатомія людини : підручник : у 3 т. Т 1-3 / А.С. Головацький та ін. Вінниця : Нова Книга, 2019. 456 с. : іл.
- 2.Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с.
- 3.Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. :

ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.

4. Плахтій П. Фізіологія людини. В 3-х частинах. Ч II. Практикум: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2015. 240 с.

Зміст завдань до лабораторного заняття №10

Тема. **Фізіологія зорового та слухового аналізаторів.**

Завдання:

1. Розглянути основні принципи організації і функціонуванні сенсорних систем взагалі і особливості кожної з систем; молекулярні і клітинні механізми трансдукції сенсорних сигналів Розглянути методи вікової морфології.

2. Охарактеризувати проведення і обробку сенсорної інформації в структурах центральної нервової системи; реалізація аферентної інформації в ефектних реакціях і побудові картини навколишнього світу

3. *Рекомендовані інформаційні джерела*

1. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.

2. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с.

3. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с.

4. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги ХХІ, 2007. 196с.

5. Плахтій П. Фізіологія людини. В 3-х частинах. Ч II. Практикум: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2015. 240 с.

Зміст завдань до лабораторного заняття №11

Тема. **Специфічні особливості ВНД.**

Завдання:

1. Розглянути поняття про безумовні і умовні рефлекси, механізми їх вироблення Опанувати правила та методику антропометричних вимірювань, техніку антропометрії.

2. Розкрити механізми пам'яті, фізіологія емоції, сон і сновидіння, особливості ВНД людини *Рекомендовані інформаційні джерела*

1. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.

2. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с.
3. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с.
4. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги ХХІ, 2007. 196с.
5. Плахтій П. Фізіологія людини. В 3-х частинах. Ч II. Практикум: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2015. 240 с.

Зміст завдань до лабораторного заняття № 12

Тема. **Фізіологія дихання.**

Завдання:

1. Розглянути зовнішнє дихання, його показники та методи дослідження. Обмін газів у легенях. Транспорт газів кров'ю. Газообмін у тканинах.
2. Розглянути регуляцію дихання. Дихальний центр. Особливість дихання при фізичних навантаженнях.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.
2. Гриньків М. Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології) : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф. В. Музика. Львів, 2015. 304 с.
3. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с.
4. Савка В. Г., Радько М. М, Воробйов О. О. та ін. Спортивна морфологія: Навчальний посібник /За редакцією Радько М.М. Чернівці: Книги ХХІ, 2007. 196с.
5. Плахтій П. Фізіологія людини. В 3-х частинах. Ч II. Практикум: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2015. 240 с.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Назви модулів і тем	Зміст завдань до СРС	Форми виконання /звітності
-------	---------------------	----------------------	----------------------------

1.	Тема 1.1. Анатомія як наука. Організм людини як єдине ціле.	Знайомство з організмом людини, клітиною.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
2.	Тема 1.2. Тканини тваринного організму.	Охарактеризувати тканин організму	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
3.	Тема 1.3. Опорно-руховий апарат людини: загальні положення.	Знайомство з опорно-руховим апаратом людини.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
4.	Тема 1.4. Будова осевого скелету.	Охарактеризувати будова осевого скелету Схематично зобразити.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
5.	Тема 1.5. Будова додаткового скелету.	Схематично зобразити будову додаткового скелету.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини» Модульна контрольна робота №1.
6.	Тема 2.1. Вчення про м'язи. Класифікація м'язів.	Охарактеризувати будову м'яза. Розглянути класифікацію м'язів.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
7.	Тема 2.2. Робота і стомлення м'язів. М'язи різних відділів тіла.	Схематично зобразити м'язи голови: мимічні й жувальні, поверхневі й глибокі м'язи шиї, м'язи грудної клітки,	Схема для електронного альбому «Анатомія та

		живота, спини, таза, м'язи кінцівок	фізіологія людини»
8.	Тема 2.3. Система крові: загальні положення.	Охарактеризувати внутрішнє середовище людини.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
9.	2.4. Будова серцево-судинної системи.	Схематично зобразити будову серцево-судинної системи.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини» Модульна контрольна робота №2.
10.	Тема 3.1. Травний апарат. Будова травної системи.	Схематично зобразити будову травного апарату.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
11.	Тема 3.2. Будова дихальної системи.	Схематично зобразити будову дихальної системи.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
12.	Тема 3.3. Будова видільної системи.	Схематично зобразити будову видільної системи.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
13.	Тема 3.4 Будова статевої системи.	Схематично зобразити будову статевої системи.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини» Модульна

			контрольна робота №3.
14.	Тема 4.1. Нервова система: загальна характеристика.	Схематично зобразити загальну будову нервової системи.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
15.	Тема 4.2. Центральна та периферична нервова система.	Охарактеризувати топографію, схематично зобразити будову та функції центральної та периферичної нервової системи	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
16.	Тема 4.3. Органи чуття.	Схематично зобразити будову органів чуття.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
17.	Тема 4.4. Загальний покрив.	Схематично зобразити будову та функції шкіри.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини» Модульна контрольна робота №4.
18.	Тема 5.1. Організм - єдине ціле. Розвиток в онтогенезі.	Знайомство з фізіологією як наукою, віковою періодизацією.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
19.	Тема 5.2. Фізіологія збудливих тканин.	Розглянути фізіологію збудливих тканин.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
20.	Тема 5.3. Фізіологія нервової системи.	Схематично зобразити проси НС.	Схема для електронного

			альбому «Анатомія та фізіологія людини»
21.	Тема 5.4. Фізіологія головного та спинного мозку.	Схематично зобразити функції відділів головного та спинного мозку.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
22.	Тема 5.5. Фізіологія зорового та слухового аналізаторів.	Схематично зобразити функції зорового та слухового аналізаторів.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
23.	Тема 5.6. Механізми утворення умовних рефлексів.	Схематично зобразити механізми утворення умовних рефлексів.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
24.	Тема 5.7. Специфічні особливості ВНД.	Схематично зобразити специфічні особливості ВНД.	Модульна контрольна робота №5.
25.	Тема 6.1. Фізіологія крові.	Схематично зобразити механізм транспорту газів кров'ю.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
26.	Тема 6.2. Фізіологія серцево-судинної системи.	Схематично зобразити рефлекси серця.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»

27.	Тема 6.3. Фізіологія дихання.	Схематично зобразити механізм впливу CO ₂ на стан дихального центру.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини»
28.	Тема 6.4. Фізіологія виділення.	Схематично представити виконавчі структури та апарат регуляції системи виділення.	Схема для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини» Модульна контрольна робота №6.

5. Контроль якості знань студентів.

Оцінювання навчальних досягнень майбутніх фізичних терапевтів здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, яке затверджено на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «31» жовтня 2019 року протокол № 4.

Семестровий екзамен – це форма підсумкового контролю рівня оволодіння студентом програми навчальної дисципліни за семестр, що проводиться як контрольний захід під час екзаменаційної сесії. Екзамени проводяться за розкладом екзаменаційної сесії, який доводиться до відома студентів не пізніше, ніж за місяць до початку сесії. Перед екзаменами, у терміни визначені розкладом, проводяться консультації. Форма проведення семестрового екзамену (тестування) визначається робочим навчальним планом. Проведення екзамену та перевірка екзаменаційних робіт студентів здійснюються викладачем-лектором (екзаменатором). При письмовому екзамені та комп'ютерному тестуванні оцінки оголошуються студентам наступного дня після проведення екзамену. При підсумковому семестровому контролі у формі екзамену підсумкова оцінка за опанування курсу визначається як сума результатів поточного та підсумкового оцінювання (екзамену). Зокрема, за виконання завдань поточного контролю студент може набрати 0-60 балів, за виконання завдань підсумкового контролю (екзамену) - 0-40 балів, так що максимальний загальний бал оцінювання складає 100 балів. Результати поточної успішності враховуються, якщо студент набрав 35 і більше балів, в іншому разі, він не допускається до складання екзамену і має пройти повторне вивчення курсу

Поточний контроль:

1.1. Критерії оцінювання складання здобувачем електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини» з вибіркового освітнього компоненту «Анатомія та фізіологія людини». Електронний альбом «Анатомія та фізіологія людини» буде розміщений на платформі Moodle.npu.edu.ua на сторінці вибіркового освітнього компоненту «Анатомія та фізіологія людини». Складання здобувачем електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини» з вибіркового освітнього компоненту «Анатомія та фізіологія людини» оцінюється до 65 балів.

Оцінка, в балах	Критерії оцінювання
50-65	ставиться за ґрунтований підбір матеріалів для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини», пов'язаних із вибіркоким освітнім компонентом «Анатомія та фізіологія людини»; за наявність яскраво виражених вмінь щодо розташування елементів схеми;
30-49	ставиться за підбір матеріалів для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини», пов'язаних із вибіркоким освітнім компонентом «Анатомія та фізіологія людини»; за наявність вмінь щодо розташування елементів схеми;
10-29	ставиться за підбір матеріалів для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини», не зовсім пов'язаних із вибіркоким освітнім компонентом «Анатомія та фізіологія людини»; за наявність вмінь щодо розташування елементів схеми, але з помилками;
0-9	ставиться за підбір матеріалів для електронного альбому «Анатомія та фізіологія людини», які не пов'язані з вибіркоким освітнім компонентом «Анатомія та фізіологія людини», за відсутність вмінь складання схеми.

1.2. Критерії оцінювання написання студентом власного тестового завдання з вибіркового освітнього компоненту «Анатомія та фізіологія людини». Тестове завдання з вибіркового освітнього компоненту «Анатомія та фізіологія людини», розроблене студентом, повинно складатися з 15 запитань і п'яти відповідей, одна з яких є правильною. Тестове завдання з вибіркового освітнього компоненту «Анатомія та фізіологія людини», розроблене студентом, оцінюється до 5 балів.

Оцінка, в балах	Критерії оцінювання
5	ставиться за чітку відповідність тестового завдання ресурсам щодо анатомії та фізіології людини; ґрунтовність питань і відповідей тестового завдання; наявність 10 запитань тестового завдання;

4	ставиться за часткову відповідність тестового завдання ресурсам щодо анатомії та фізіології людини; можлива наявність 8 запитань тестового завдання;
3	ставиться за ставиться за незначну відповідність тестового завдання ресурсам анатомії та фізіології людини; можлива наявність 6 запитань тестового завдання;
2	ставиться за невідповідність тестового завдання ресурсам щодо анатомії та фізіології людини; можлива наявність 4 запитань тестового завдання.

1.3. Критерії оцінювання виконання студентом модульних контрольних робіт. Передбачено виконання 6 модульних контрольних робіт, за які студент отримує до $5 \cdot 6 = 30$ балів. Модульні контрольні роботи складаються з 20 тестових питань і п'яти відповідей, одна з яких правильна. Модульні контрольні роботи знаходяться на платформі Moodle.npu.edu.ua на сторінці обов'язкового освітнього компоненту «Анатомія та фізіологія людини».

Оцінка, в балах	Критерії оцінювання
5	ставиться за правильні відповіді на 17-20 питань модульної контрольної роботи;
4	ставиться за правильні відповіді на 14-16 питань модульної контрольної роботи;
3	ставиться за правильні відповіді на 9-12 питань модульної контрольної роботи;
0-2	ставиться за правильні відповіді на 1-8 питань модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль: залік, 2 семестр.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим

			повторним вивченням дисципліни
--	--	--	-----------------------------------

Питання до екзамену

з вибіркового освітнього компоненту «Анатомія та фізіологія людини»

1. Предмет і завдання курсу анатомія. Зв'язок з іншими науками.
2. Історичний розвиток анатомії.
3. Методи анатомічного дослідження.
4. Типи конституції людини. Антропометрія.
5. Осі та площини тіла.
6. Будова клітини.
7. Будова епітеліальної тканини.
8. Будова сполучної тканини.
9. Будова м'язової тканини.
10. Будова нервової тканини.
11. Кістка як орган. Будова кісток. Окістя. Кістковий мозок.
12. Класифікація кісток.
13. Хімічний склад і фізичні властивості кісток.
14. Ріст, розвиток і перебудова кістки протягом життя людини.
15. Безперервні сполучення кісток.
16. Переривчасті сполучення кісток.
17. Напівсуглоби.
18. Сполучення кісток черепа.
19. Сполучення кісток тулуба.
20. Сполучення кісток верхньої та нижньої кінцівок.
21. Череп: мозковий та лицьовий. Кістки відділів черепу.
22. Будова хребта. Відділи хребта.
23. Будова та функції хребців, їх види.
24. Будова грудної клітки.
25. Ребра: будова та функції. Груднина.
26. Пояс верхньої кінцівки.
27. Скелет вільної верхньої кінцівки.
28. Пояс нижньої кінцівки.
29. Скелет вільної частини нижньої кінцівки.
30. Вікові особливості осьового та додаткового скелету.
31. М'яз як орган.
32. Будова та функції м'яза.
33. М'язи як активна частина опорно – рухового апарату людини.
34. Механізм скорочення м'яза.
35. Допоміжний апарат м'язів.
36. М'язи голови. Мімічні й жувальні м'язи.
37. Поверхневі і глибокі м'язи шиї.
38. М'язи грудної клітки.

39. М'язи живота.
40. М'язи спини.
41. М'язи таза.
42. М'язи вільної частини нижньої кінцівки.
43. Розвиток м'язової системи.
44. Загальна характеристика нутрощів.
45. Травний апарат. Будова стінок травного каналу.
46. Очеревина, брижі, сальники: будова.
47. Будова порожнини рота, язика.
48. Будова зуба.
49. Будова глотки, стравоходу, шлунку, тонкої кишки, товстої кишки.
50. Будова та функції слинних залоз.
51. Будова та функції печінки. Судини печінки.
52. Жовч. Роль печінки в травленні.
53. Жовчний міхур.
54. Будова та функції підшлункової залози.
55. Склад, властивості і значення панкреатичного соку.
56. Загальна характеристика дихального апарату. Носова порожнина: будова, функції.
57. Гортань: її хрящі, суглоби, функції.
58. Трахея й бронхи.
59. Легені: будова.
60. Ацинус — структурно-функціональна одиниця легень.
61. Плевра, її листки, порожнина.
62. Будова нирки. Кіркова та мозкова речовина.
63. Нефрон: будова, функція.
64. Сечоводи, сечовий міхур, сечівник: будова.
65. Будова та функції сечового міхура.
66. Сечовивідний канал.
67. Філогенез та онтогенез сечових органів.
68. Ембріогенез чоловічих і жіночих статевих органів.
69. Жіночі статеві органи.
70. Чоловічі статеві органи.
71. Вікові особливості розвитку статевої системи.
72. Класифікація ендокринних залоз.
73. Щитовидна залоза.
74. Прищитовидні залози.
75. Вилочкова залоза.
76. Підшлункова залоза.
77. Надниркові залози.
78. Статеві залози.
79. Шишкоподібне тіло або епіфіз.
80. Гіпофіз.
81. Вікові особливості розвитку залоз внутрішньої секреції.

82. Поняття про внутрішнє середовище організму.
83. Загальна характеристика крові.
84. Формені елементи крові: еритроцити, лейкоцити, тромбоцити.
85. Плазма крові.
86. Лімфатична система.
87. Значення судинної системи.
88. Будова артерій, вен, капілярів. Мікроциркуляторне русло.
89. Кровообіг плоду.
90. Велике коло кровообігу.
91. Мале коло кровообігу.
92. Серцеве коло кровообігу.
93. Іннервація та кровопостачання судин.
94. Ембріогенез серця. Робота серця. Автоматія серця.
95. Вікові особливості серцево-судинної системи.
96. Значення нервової системи.
97. Класифікація нервової системи.
98. Нейронна організація нервової системи. Класифікація нейронів.
99. Вегетативна нервова система.
100. Вікові особливості нервової системи.
101. Ембріогенез спинного та головного мозку.
- Спинний мозок: топографія, будова.
102. Довгастий мозок.
103. Міст.
104. Мозочок.
105. Проміжний мозок.
106. Середній мозок.
107. Ретикулярна формація.
108. Півкулі великого мозку.
109. Підкіркові ганглії.
110. Будова кори (плаща) півкуль великого мозку.
111. Периферична нервова система.
112. Присінково-завитковий орган.
113. Будова органа слуху.
114. Слуховий аналізатор.
115. Орган зору.
116. Зоровий аналізатор.
117. Органи смаку.
118. Органи нюху.
119. Органи дотику.
120. Вікові особливості органів чуття.
121. Будова шкіри.
122. Функції шкіри.
123. Похідні шкіри.
124. Функції та значення шкіри.

125. Вікові особливості покриву.
126. Фізіологія як наука.
127. Історичний нарис розвитку фізіології. Розвиток фізіології в Україні.
128. Методи фізіологічних досліджень.
129. Системний принцип організації фізіологічних функцій в онтогенезі.
130. Закономірності онтогенетичного розвитку.
131. Пренатальний онтогенез.
132. Постнатальний онтогенез.
133. Вікова періодизація.
134. Критичні періоди в постнатальному онтогенезі.
135. Поняття про подразливість. Подразнення. Види подразників.
136. Поняття про збудження й гальмування. Поріг подразнення.
137. Поняття про мембранний потенціал, потенціал дії.
138. Механізми регуляції організму.
139. Роль клітинних мембран в електричній активності клітини.
140. Мембранний потенціал спокою.
141. Механізм виникнення потенціалу дії.
142. Закони подразнення.
143. Закони проведення збудження.
144. Морфо-функціональна організація мембрани. Система руху іонів крізь мембрану.
145. Формування мембранного потенціалу спокою.
146. Аксонний транспорт.
147. Будова і функції рухового апарату організму людини.
148. Класифікація посмугованих м'язів.
149. Нервово-рухова одиниця.
150. Типи м'язових скорочень.
151. Механізм м'язового скорочення.
152. Скоротлива активність гладких м'язів.
153. Робота і стомлення м'язів.
154. Значення нервової системи. Класифікація нервової системи.
155. Нейронна організація нервової системи.
156. Класифікація нейронів.
157. Будова та функції синапсу. Поняття про нексус.
158. Загальна характеристика вищої та нижчої нервової діяльності.
159. Протизсідна система.
160. Лімфоутворення і лімфообіг.
161. Автоматія серця.
162. Робота серця. Фази серцевого циклу.
163. Електричні прояви роботи серця. Електрокардіографія.
164. Іннервація серця та регуляція його роботи.
165. Рефлекси серця.
166. Саморегуляція серця. Гуморальна регуляція роботи серця.
167. Класифікація та функції кровоносних судин. Кров'яні депо.

168. 109. Основи гемодинаміки. Кров'яний тиск. Пульс. Фізіологія капілярів.
170. Рефлекторна та гуморальна регуляція серцево-судинної системи.
171. Регуляція кровообігу.
172. Поняття про дихання. Вентиляція легень.
173. Механізм вдиху та видиху.
174. Типи дихання. Кількісна характеристика дихання.
175. Газообмін в легенях і тканинах.
176. Альвеолярний газообмін.
177. Особливості дихання людини за різних умов.
178. Система виділення.
179. Кінцеві продукти обміну речовин та шляхи їх виведення з організму.
181. Основні типи видільних органів.
182. Будова нирки. Нефрон - структурно-функціональна одиниця нирки.
184. Механізми сечоутворення.
185. Поняття про енурез.
186. Рефлекторна регуляція сечовипускання.
187. Поживні речовини. Функції травної системи.
188. Секреторна функція. Механізми секреції залозистих клітин.
189. Моторна функція травного апарату. Типи моторики.
190. Транспорт поживного матеріалу з порожнини травного апарату в кров і лімфу.
192. Травлення в ротовій порожнині, шлунку, тонкому кишечнику, товстому кишечнику.
193. Секреторна діяльність підшлункової залози.

V.I. Навчально-методична карта дисципліни

V.II. Інформаційні джерела для вивчення курсу.

Основні:

1. Анатомія людини / Кривко Ю.Я., Черкасов В.Г., Кравчук С.Ю. та ін. Вінниця : Нова Книга, 2020. 448 с.
2. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології: навчальний посібник/ Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів: ЛДУФК, 2019. 84 с.
3. Atlas of Human Anatomy = Атлас анатомії людини : переклад 7-го англ. вид. : двомовне вид. / Френк Г. Неттер ; наук. ред. перекладу Л.Р. Матешук-Вацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020, 736 с.
4. Плахтій П. Фізіологія людини. В 3-х частинах. Ч II. Практикум: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2015. 240 с.

Допоміжні

1. Анатомія людини : підручник / І. Я Коцан, В. О. Гринчук, В. Х. Велемєць[та ін.]. Луцьк : Волин. НУ імені Лесі Українки, 2010. 890 с. ISBN 978-966- 600-493-5
2. Анатомія людини : посібник / підгот. Барикова Л. Б. Івано-Франківськ : [б. в.], 2002. 83 с.
3. Anatomia & Fisiologia. Rod R. Seeley, Philip Tate, Trent D. Stephens. McGraw-Hill Science/Engineering/Math, 2003. 1020 с.
4. Анатомія та фізіологія з патологією [ред.. Я. І. Федонюк, Л. С. Білик, Н. Х. Микула].- Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. 680 с.
5. Аносов І. П. Анатомія людини: навчальний посібник / Аносов І. П., Хоматов В. Х., Станішевська Т. І. К. : “Твімінтер”, 2006. 235 с.
2. Атлас анатомії людини: переклад 7-го англ. вид.: двомовне вид./Френк Г. Неттер; наук. ред. перекладу Л.Р. МатешукВацеба, І.Є. Герасимюк, В.В. Кривецький, О.Г. Попадинець. К. : ВСВ «Медицина», 2020. 736 с.
3. Коляденко Г. І. Анатомія людини: підручник / Г. І. Коляденко. К.: Либідь, 2009. 384 с.
4. Маєвська С. М. Методичні вказівки до самостійної роботи з анатомії для студентів факультету спорту та факультету фізичного виховання / Маєвська С. М., Гриньків М. Я., Дунець А. В. Львів : ЛДУФК. 2007, 47 с.
5. Методичні вказівки до лабораторних занять з курсу «Анатомія людини» / М. Я. Гриньків, Ф. В. Музика, А. В. Малицький, С. М. Маєвська, А. В. Дунець. Львів : Сполом, 2008. 74 с.
6. Музика Ф. В. Тестові завдання з дисципліни «Анатомія людини» / Музика Ф. В., Кулітка Е. Ф., Гриньків М. Я. Львів : ЛДУФК, 2012.130 с. ISBN 978-966-2328-39-4.
7. Музика Ф. В. Анатомія людини: навч. посібник / Музика Ф. В., Гриньків М. Я., Куцериб Т. М. Львів : ЛДУФК, 2014. 360 с.
8. Ришард Александровіч. Малий атлас з анатомії. Вид: Медицина, 2011. 136 с.
9. Самусєв Р. П. Атлас анатомії людини : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. / Р. П. Самусєв, В. Я. Липченко. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2011. 751 с. ISBN 978-966-10-0510-4.
10. Свиридов О.І. Анатомія людини: Підручник / За ред. І.І. Бобрика. К.: Вища шк., 2001. 399 с
11. Старушенко Л.І. Клінічна анатомія і фізіологія людини: Навч. посібник. К.: УСМП, 2001. С.239-242.
12. Спортивна морфологія : навч. посіб. / авт. кол. : Музика Ф. В., Баранецький Г. Г., Вовканич Л. С. [та ін.] ; за ред. Ф. В. Музики. Л. : ЛДУФК, 2011. 160 с.

13. Сидоренко П. І. Анатомія та фізіологія людини : підручник / П. І. Сидоренко, Г. О. Бондаренко, С. О. Куц. 5-те вид., випр. Київ : Медицина, 2015. 200 с.
14. Черкасов В. Г. Анатомія людини : навч. посіб. / В. Г. Черкасов, С. Ю. Кравчук. Вінниця : Нова Книга, 2011. 639 с. ISBN 978-966-382-353- 9.
15. Чижик В. В. Спортивна морфологія: навчальний посібник для студентів / В. В. Чижик, О. П. Запорожець. –Луцьк: ПВД Твердиння, 2009. 208 с.
16. Федонюк Я.І., Мицкан Б.М., Попель С.Л., та інші. Функціональна Анатомія: Підручник для навчальних закладів з фізичного виховання і спорту III та IV рівнів акредитації /За ред. Федонюка Я.І., Мицкана Б.М. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2007. 552с. 20.
17. Яковлев В.О., Феник С.Й. Анатомія м'язової системи – Miologia /Навчальний посібник. Тернопіль: В-во Тернопільського педуніверситету. 2002. 83 с.

Інформаційні джерела

1. Гриньків М. Я. Анатомія людини: навч. посіб. для лабораторних занять/ М. Я Гриньків, Ф. В. Музика, С. М. Маєвська, Т. М. Куцериб. Л.: ЛДУФК, 2015. 128 с. URL: <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/6540>
2. Маєвська С. М. Методичні вказівки до самостійної роботи з анатомії / С. М. Маєвська, М. Я. Гриньків, А. В. Дунець. Л.: ЛДУФК, 2007. 47 с. URL: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/6540>
3. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології).: Навч. посіб. / Гриньків М. Я., Вовканич Л.С., Музика Ф. В. Львів, 2015. 304 с. URL: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/10958?mode=full>
4. Куцериб Т. Анатомія людини з основами морфології : навчальний посібник / Куцериб Т., Гриньків М., Музика Ф. Львів : ЛДУФК, 2019. 84 с. URL: <http://repository.ldufk.edu.ua/>

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА вибіркового освітнього компоненту «Анатомія та фізіологія людини». Всього 180 годин, лекції – 22 годин, семінарські заняття – 24 години, самостійна робота – 134 години, залік – 2 семестр

Семестр		II				
	№ з/п	Лекції	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Контроль	
		Теми лекцій	Теми лабораторних занять		Види контролю	К-сть балів
Модуль 1. <u>Анатомія як наука.</u> <u>Опорно-руховий апарат людини.</u>	I	Тема 1.1. Анатомія як наука. Організм людини як єдине ціле.	Тема 1.1.	Знайомство з організмом людини.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	II	Тема 1.2.	Тема 1.2. Тканини тваринного організму.	Охарактеризувати тканини організму.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	III	Тема 1.3. Опорно-руховий апарат людини: загальні положення.	Тема 1.3.	Опорно-руховий апарат людини: загальні положення.	Малюнки, схеми, тестування.	2

	IV	Тема 1.4. Будова осьового скелету.	Тема 1.4.	З'ясувати будову осьового скелету.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	V	Тема 1.5.	Тема 1.5. Будова додаткового скелету.	З'ясувати будову осьового скелету.	Малюнки, схеми, тестування. Модульна контрольна робота №1.	4
Модуль 2. <u>Вчення про м'язи.</u> <u>Система крові та серцево-судинна система.</u>	VI	Тема 2.1. Вчення про м'язи. Класифікація м'язів.	Тема 2.1.	Вивчити класифікацію м'язів.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	VII	Тема 2.2.	Тема 2.2. Робота і стомлення м'язів. М'язи різних відділів тіла.	Ознайомитися з будовою м'язів різних відділів тіла.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	VIII	Тема 2.3. Система крові: загальні положення.	Тема 2.3.	Ознайомитися з внутрішнім середовищем організму.	Малюнки, схеми, тестування.	2

	IX	Тема 2.4. Будова серцево-судин ної системи.	Тема 2.4.	Ознайомитися з будовою серцево-судинної системи.	Малюнки, схеми, тестування. Модульна контрольна робота №2.	4
Модуль 3. <u>Травний</u> <u>та</u> <u>дихальн</u> <u>ий</u> <u>апарат.</u> <u>Сечостат</u> <u>ева</u> <u>система.</u>	X	3.1.	3.1. Травний апарат. Будова травної системи.	Розкрити будову травної системи.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	XI	Тема 3.2. Будова дихальної системи.	Тема 3.2.	Ознайомитися з будова дихальної системи.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	XII	Тема 3.3.	Тема 3.3. Будова видільної системи.	Ознайомитися з будовою видільної системи.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	XIII	Тема 3.4.	Тема 3.4. Будова статевої системи.	Ознайомитися з будовою статевої системи.	Модульна контрольна робота №3.	3

Модуль 4. <u>Нервова система.</u> <u>Органи чуття.</u>	XIV	Тема 4.1. Нервова система: загальна характеристика	Тема 4.1.	Розкрити загальну характеристику НС.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	XV	Тема 4.2.	Тема 4.2. Центральна та периферична нервова система.	Розглянути будову центральної та периферичної НС.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	XVI	Тема 4.3.	Тема 4.3.	Охарактеризувати будову та функції органів чуття.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	XVII	Тема 4.4.	Тема 4.4.	Розглянути загальний покрив організму людини.	Малюнки, схеми, тестування. Модульна контрольна робота №4.	3

	XVIII	Тема 5.1. Організм - єдине ціле. Розвиток в онтогенезі. Вступ у спортивну морфологію людини.	Тема 5.1.	Знайомство з віковою фізіологією	Малюнки, схеми, тестування.	2
Модуль 5. Фізіологія як наука. Фізіологія НС та сенсорних систем.	XIX	Тема 5.2.	Тема 5.2. Фізіологія збудливих тканин.	Розглянути фізіологію збудливих тканин.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	XX	Тема 5.3. Фізіологія нервової системи.		Схематично зобразити проєкти НС.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	XXI	Тема 5.4.	Тема 5.4. Фізіологія головного та спинного мозку.	Схематично зобразити функції відділів головного та спинного мозку.	Малюнки, схеми, тестування. Модульна контрольна робота № 5.	4

	XXII		Тема 5.5. Фізіологія зорового та слухового аналізаторів.	Схематично зобразити функції зорового та слухового аналізаторів.		
	XXIII	Тема 5.6. Механізми утворення умовних рефлексів.		Схематично зобразити механізми утворення умовних рефлексів.		
	XXIV		Тема 5.7. Специфічні особливості ВНД.	Схематично зобразити специфічні особливості ВНД.		
Модуль 6. Адаптація організму до фізичних навантажень.	XXV	Тема 6.1.	Тема 6.1.	Схематично зобразити механізм транспорту газів кров'ю.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	XXVI	Тема 6.2.		Схематично зобразити рефлeksi серця.	Малюнки, схеми, тестування.	2

	XXVI I	Тема 6.3.	Тема 6.3. Фізіологія дихання.	Схематично зобразити механізм впливу CO ₂ на стан дихального центру.	Малюнки, схеми, тестування.	2
	XXVI II	Тема 6.4.		Схематично представити виконавчі структури та апарат регуляції системи виділення.	Малюнки, схеми, тестування. Модульна контрольна робота № 6.	4
Всього						100